

POSUDEK MAGISTERSKÉ PRÁCE

Pavel Čeněk Vaculík : „ HEREC A TEXT“

Hlasová a mluvní práce jako cesta k tvarování postavy.

Svou práci Pavel Čeněk Vaculík koncipoval jako předehru ke svému doktorandskému studiu. Jako herce a muzikanta ho dlouhodobě zajímají podobnosti melodie řeči s intonací hudební fráze. Během svého psaní se setkal s několika problémy. Zatím malá praktická zkušenost herecká a teoretická ho zavedla k některým tvrzením, která nejsou opřena o dostatečné znalosti, a proto nemohou mít v některých případech odbornou platnost. Týká se to fyziologie hlasu, jeho tvoření a rozsahu, hlasových rejstříků i rozvíjení hlasové kvality. Čeněk nemá potřebu se zabývat psychosomatickou odlišností hlasového a mluvního projevu. Hlas, stejně jako hudební nástroj, má nepřeborné možnosti zvukového vyjádření. Pro pěveckou interpretaci textu komponuje skladatel hudbu s představou konkrétního hlasového typu a notový zápis melodie je pevně daný. Při mluvní interpretaci textu herec svou intonaci průběžně hledá, tvoří a proměňuje. Čeněk neuvádí, z čeho se intonace rodí, co ji inspiruje a proč a jak souvisí v řeči s její významovou rovinou. Popisuje akustiku tónů, samohlásek a souhlásek a ortoepii jazyka. V překladových textech svých rolí si všímá užití jazykových prostředků, slovosledu, metrických pravidel blankversu a antického verše a zkoumá, jaké možnosti mu tato zvuková pravidla nabízejí pro vytvoření herecké postavy a jejího charakteru. Své role vidí tvarované právě z těchto zdrojů, nezmiňuje se o práci na postavě od prvního setkání s textem, až po konečné jevištní jednání. Nemá potřebu popsat myšlení jednotlivých postav, svůj vztah k partnerům, k situacím a k režijní koncepci inscenace. Jistě si při zkoušení inscenace odpovídal na spoustu otázek a řešil i případné problémy, ale ve své práci, vzhledem k vybranému tématu, nepovažuje za nutné se k nim vyjadřovat. Vychází z odborné literatury, inspiruje se názory osobností, se kterými se během svého studia setkal a vyvozuje z toho své vlastní závěry. Pro názornost cituje a analyzuje některé věty svých postav, včetně úryvků veršových promluv. Ukazuje rozdíl mezi jambickým systémem překladu a daktylotrochejským českým jazykem. Nezmiňuje se o možné obtížnosti komunikace na jevišti touto veršovou formou, ani o svém vlastním přístupu k jejímu uchopení. Nepovažuje to v současné době za nutné. Podrobuje zkoumání dramatický text z formálního hlediska a srovnává ho s principy hudební kompozice. Nezabývá se procesem, ale výsledným charakterem zvukové komunikace svých postav a svých partnerů. Spoléhá v dobrém na to, že jeho herecké postavy vypovídají samy o své kvalitě.

Písemný vyjadřovací jazyk Čeňka Vaculíka má vždy specifický charakter a v první verzi práce připomínal styl člena „Učené společnosti nauk“ z konce 19. století. Po konzultaci svou práci s lítostí postupně přepracoval do současné spisovné češtiny a jen jako občasnou libůstku zachoval někde archaičtější slovosled či tvar.

Přeji Čeňkovi v doktorandském studiu vzrušující zkoumání hudby a řeči, inspirované bohatou jevištní i skladatelskou zkušeností a poučené odbornou literaturou.

Doporučuji jeho práci k obhajobě a navrhuji známku B – C

